

OFF THE GRID IN VS. TIJDENS OFF THE GRID KOMEN FOOD TRUCKS VOOR EEN PAAR UUR SAMEN. EEN DESOLAAT PLEIN VERANDERT ZO IN EEN BRUISENDE PLEK MET VOLOP CULINAIRE KEUZE.

WANDELLENDE HUIZEN, PLUG-IN-KANTOREN, WINKELS IN METROREINEN EN MEENEEM-ZEBRAPADEN: STEDEN STAAN DE LAATSTE JAREN BOL VAN DE POP-UP-CONCEPTEN. NET ZOALS EEN POP-UP-VENSTER OP JE PC OPEENS VERSCHIJNT EN OOK WEER MAKKELIJK WEGGEKLIKT KAN WORDEN, WORDT DOOR VEELAL JONGE STEDENBOUWERS, ARCHITECTEN EN PLANOLOGEN GEZOCHT NAAR STEDELIJKE OPLOSSINGEN DIE NIET PER SE BLIJVEND ZIJN, MAAR EEN VOORTDUREND VERAN- DERENDE SITUATIE ALS STARTPUNT NEMEN. ALS HUN TIJD VOORBIJ IS VERDWIJNEN ZE OOK WEER. HET GAAT HIER NIET ALLEEN OM TIJDELIJKE INVULLING VAN LEEG- STAAND VASTGOED, MAAR VEEL BREDER OM HET INSPELEN OP VERANDERLIJKHEID BINNEN HET RUIMTELIJK ONTWERP.

DE POP-UP-STAD

Een treffend project op dit gebied komt van het Duitse architecten van Raumlabor. Dit bureau maakte in 2009 de Spacebuster, een grote opblaasbare evenementenruimte die vanuit een busje opgeblazen kan worden en voor korte tijd een loze ruimte onder een viaduct, op een braakliggend terrein of tussen twee gebouwen kan omtoveren tot een theaterzaal voor tachtig bezoekers. Waarna de grote plastic bubbel weer ingepakt en weggere- den kan worden.

Van oudsher zijn stedenbouw en architectuur erop gericht om te bouwen voor de eeuwigheid. Dat heeft hele mooie resultaten opgeleverd die de stad karakter geven. Bovendien is bouwen winstgevend en levert het tal van ontwerpers naam en faam op. Gebouwen weghalen is minder profijtelijk en sexy. Door de eeuwen heen was dat ook niet nodig. Een gebouw dat in zestiende eeuw is neergezet als boerderij, functioneerde hoogstwaarschijnlijk een eeuw of twee later nog steeds als boerderij. In de versnelde wereld- economie is het echter bijna belachelijk om te veronderstellen dat een kantoorgebouw dat je nu bouwt over twintig jaar nog steeds op dezelfde manier gebruikt zal worden. Is het niet omdat we haast geen kantoren meer nodig hebben, dan is het wel omdat het betreffende kantoor binnen twintig jaar domweg uit de mode is.

De wereld lijkt in vele facetten steeds flexibeler te worden: we reizen vaker en verder, we werken overal en over de hele wereld en vaste arbeids- contracten worden langzaam verleden tijd. Ondertussen wonen we minder lang in hetzelfde huis en duurt een gemiddeld huwelijk steeds korter. Terwijl nog steeds veel mensen vasthouden aan de vastomlijnde levensarrangementen die in de twintigste eeuw leidend waren, is er ook een steeds grotere groep die zijn leven op lossere en minder zekere wijze inricht. Aan de bovenkant van de samenleving ontstaan de stadsnomaden die strak in pak met rolkoffers van vliegveld naar vliegveld trekken, terwijl aan de onderkant van de samenleving de verliezers van de globalisering noodgedwongen zijn aangewezen op tijdelijke onderkomens. En alle sociale groepen daartussen zijn ook steeds minder acht uur op het werk, acht uur in bed en acht uur voor de bus te vinden.

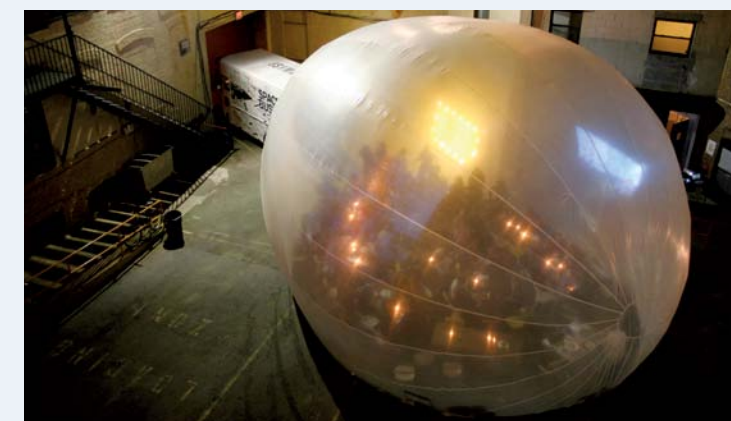
De pop-up shop is veruit het bekendste voorbeeld van een tijdelijk concept waarmee door allerlei verschillende partijen wordt geëxperimenteerd, variërend van zelfstandig ontwerpers tot grote internationale merken. Het idee achter de pop-up is in alle gevallen hetzelfde: 'hit-and-run'-planolo-

gie. Even de aandacht trekken, momentum creëren of een stadsbuurt activeren, om daarna weer te verdwijnen. Internet en met name de opmars van sociale media hebben de voedingsbodemp voor deze activiteiten gecreëerd. Eerder moest je als ondernemer jaren op een locatie zitten om langzaam een klantenkring op te bouwen. Nu zijn je klanten je volgers en weten ze al van je bestaan voordat je je winkel opent. Dat maakt vluchtige stedenbouw steeds aantrekkelijker.

Pop-up shops hebben zich in mum van tijd ontwikkeld van een hype naar een bewezen strategie voor de in het slop geraakte winkelstraat. Maar niet alleen de pop-up shop is een voorbeeld van een stedelijke pop-up-strategie. Mobiele werkplekken vormen een oplossing voor het riante overschot aan leegstaande kantoorvloeren en in de openbare ruimte is er steeds meer behoefte aan vluchtige concepten die kortstondig momentum organiseren en verlaten stukken stad reanimeren. Pop-up-denken is een omvattende stedelijke strategie geworden. 'Off the Grid' in San Francisco is in dit geval een aansprekend voorbeeld. In Amerikaanse steden zoals Portland, Los Angeles en San Francisco zijn de zogenaamde food trucks, die ook in Nederland langzaam opkomen, een traditioneel verschijnsel in de straten. Tijdens 'Off The Grid' komen food trucks die normaal gesproken alleen opereren voor een paar uur samen. Een desolaat plein kan daardoor in een mum van tijd worden omgetoverd tot een bruisende plek met volop culinaire keuze.

Pop-up-denken is niet alleen een oplossing voor tijdelijke leegstand en braakliggende terreinen, zoals het nu vaak wordt ingezet. Het is een nieuwe status quo in stedelijke inrichting. Het creëren van momentum en het inzetten van online activiteit zijn nieuwe ontwerpvaardigheden die stedelijke planners en ontwerpers onder de knie moeten zien te krijgen.

SPACEBUSTER VAN RAUMLABOR. EEN GROTE OPBLAASBARE EVENEMENTENRUIMTE DIE VANUIT EEN BUSJE OPGEBLAZEN KAN WORDEN.

JOOP DE BOER, Joop de Boer is oprichter van stedelijk communicatiebureau Golfstromen en de internationale blog Pop-Up City. Op Pop-Up City worden vanaf 2008 internationale voorbeelden verzameld van tijdelijke, vluchtige dynamische en flexibele vormen van stedelijke ontwikkeling. De hoofdvraag daarbij is: hoe zoeken mensen, bedrijven en overheden wereldwijd naar manieren om om te gaan met een steeds sneller veranderende stad en welke concepten, ideeën en ontwerpen ontstaan daaruit? Het resultaat is een internationaal platform met meer dan 100.000 lezers per maand en meer dan 1600 artikelen. In mei verschijnt er een vanuit de blog gemaakt boek getiteld Pop-Up City: City-Making in a Fluid World. Joop de Boer is key-note spreker tijdens de Week van de Openbare Ruimte van 7-11 april op Landgoed De Vanenburg in Putten. Op 10 april gaat Joop in op de pop-up-stad. www.weekvandeopenbareruimte.nl

i
popupcity.net